

Kapittel 4

Etterspørsel, investering og konsum

Forelesning ECON 1310

30. august 2017

1

BNP fra etterspørselssiden

Realligningen for en lukket økonomi er gitt ved

**BNP = privat konsum + private investeringer
+ offentlig bruk av varer og tjenester**

eller med symboler

$$Y = C + I + G$$

der $G = C^G + I^G$ er offentlig bruk av varer og tjenester.

Ønsker å forklare hva som bestemmer C, I og G

2

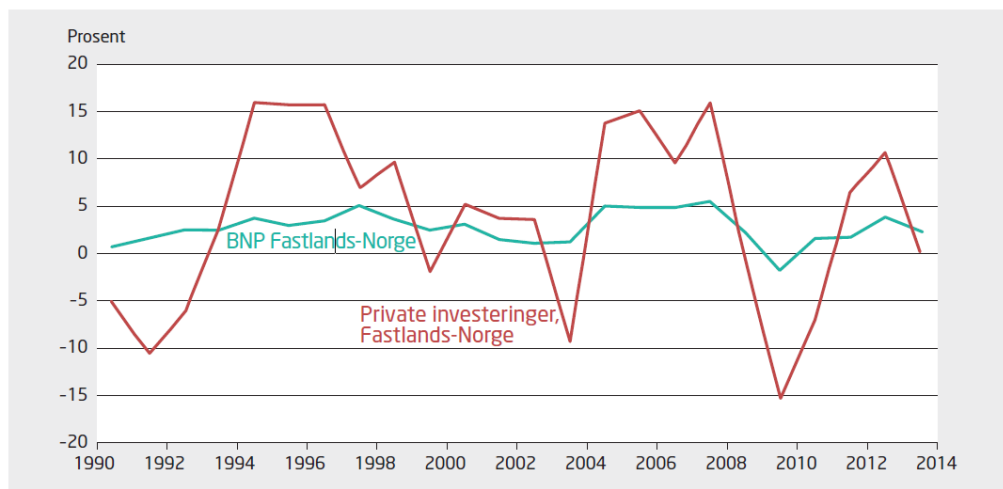
Investering og rente

- Lønner det seg å kjøpe ny realkapital, som en fabrikk eller en maskin?
- Først utgifter, deretter inntekter
- Lånefinansiering av investering er dyrere, jo høyere renten, i , er
- Inntektene fra investeringen vokser raskere, jo høyere inflasjonen, π , er.
- Alt annet gitt er investeringen mer lønnsom
 - jo lavere renten, i , er, og jo høyere inflasjonen, π , er
 - jo lavere realrenten, $r = i - \pi$, er

3

Bedriftenes investeringer svinger med konjunktorene

Figur 4.1 Fastlands-BNP og private fastlandsinvesteringer, årlig prosentvis vekst i faste priser

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4

Tilvekstform

Lineær investeringsfunksjon $I = z' + b_1Y - b_2r$

Antar at BNP øker fra Y_1 til Y_2 , dvs en økning på $\Delta Y = Y_2 - Y_1$.

Hvor mye øker investeringene ?

Tilvekstform

Lineær investeringsfunksjon $I = z^I + b_1Y - b_2r$

Antar at BNP øker fra Y_1 til Y_2 , dvs en økning på $\Delta Y = Y_2 - Y_1$.

Hvor mye øker investeringene ?

Investeringene øker med

$$\begin{aligned} \Delta I &= I_2 - I_1 = z^I + b_1Y_2 - b_2r - (z^I + b_1Y_1 - b_2r) \\ (4.6) \quad &= b_1Y_2 - b_1Y_1 = b_1(Y_2 - Y_1) = b_1\Delta Y \end{aligned}$$

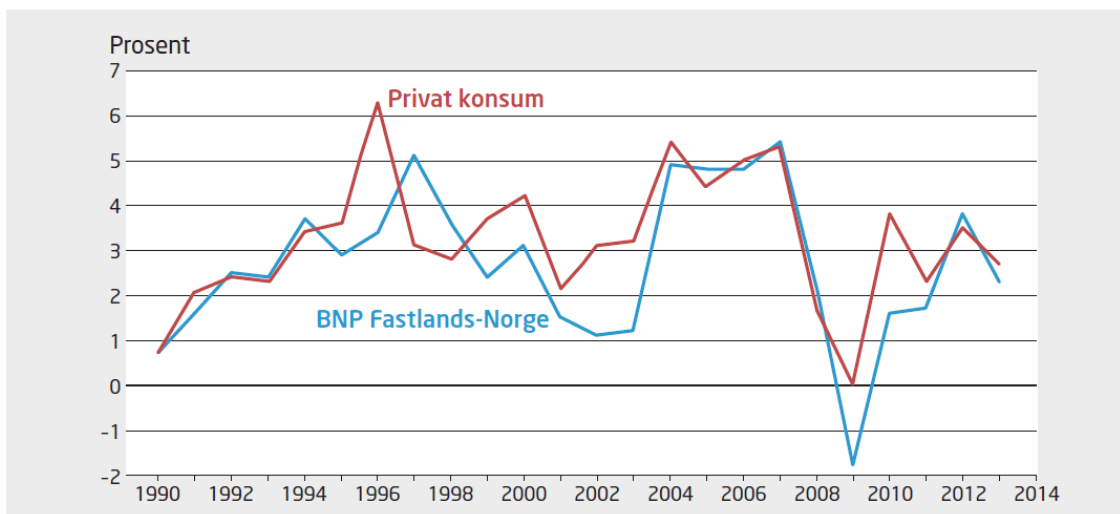
På samme måte kan det vises at hvis BNP endres med ΔY , og realrenten med Δr , blir endringen i I gitt ved $\Delta I = b_1\Delta Y - b_2\Delta r$.

9

Konsum

Sterk samvariasjon mellom vekst i BNP og konsumvekst

Figur 4.7 Fastlands-BNP og privat konsum, årlig prosentvis vekst i faste priser

Kilde: Statistisk sentralbyrå

0

Konsumfunksjonen

Antar en atferdsfunksjon $C = C(Y - T, r, z^C)$

Konsumet øker hvis

- disponibel inntekt $Y - T$ øker, fordi det muliggjør økt konsum
- realrenten, r , reduseres, fordi det blir billigere å lånefinansiere konsumet, og lavere avkastning av å spare til fremtiden
- Andre faktorer, z^C , som fører til økt konsum, som
 - Mer optimistiske forventninger om fremtiden, fremtidig inntekt, mv
 - Høyere formue og bedre lånemuligheter
 - Inntektsfordeling, aldersfordeling, mv

11

Lineær konsumfunksjon

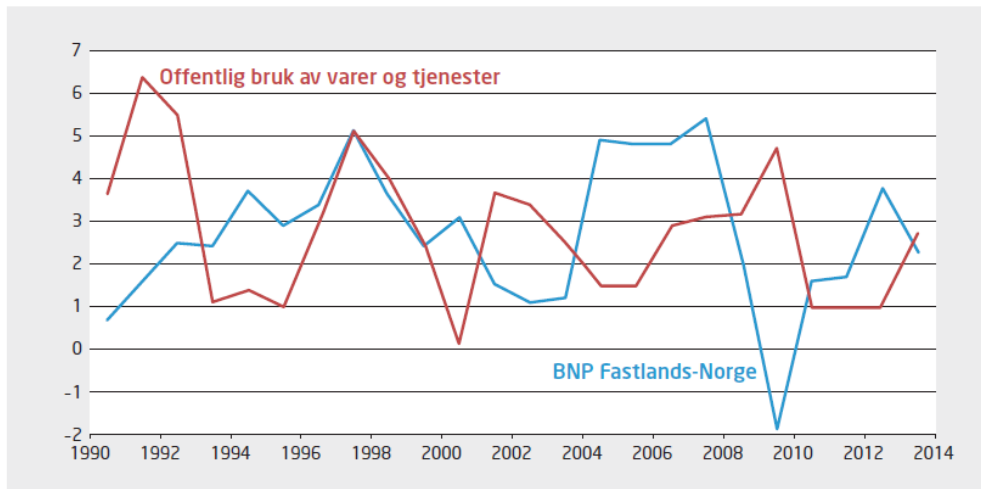
$$C = z^C + c_1(Y - T) - c_2r, \quad \text{der } 0 < c_1 < 1 \text{ og } c_2 > 0.$$

- c_1 er den **marginale konsumtilbøyligheten**, som viser økningen i konsumet dersom disponibel inntekt øker med en enhet.

12

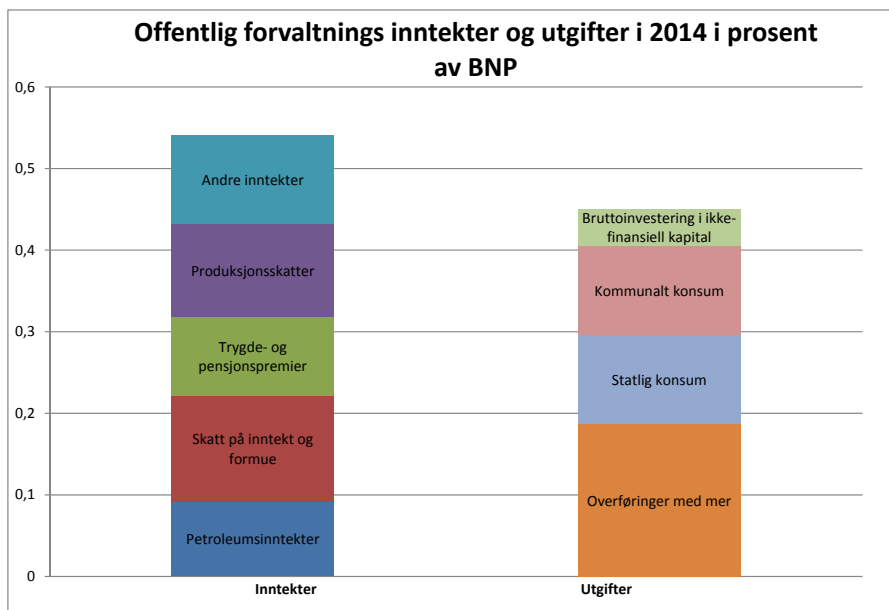
Offentlig bruk av varer og tjenester, G

Figur 4.10 Fastlands-BNP og offentlig bruk av varer og tjenester, årlig prosentvis vekst i faste priser

Kilde: Statistisk sentralbyrå

13

Nettoskattebeløp voksende funksjon av BNP, $T = z^T + tY$, der $0 < t < 1$

14

Samlet etterspørsel og tilbud

- Bedriftene setter prisene som påslag på marginalkostnaden, og selger de produkter som kundene ønsker å kjøpe

=> samlet tilbud tilpasser seg til samlet etterspørsel

Men hva bestemmer samlet etterspørsel?

- Privat konsum avhenger av disponibel inntekt, realrente og forventninger om fremtiden
- Private investeringer avhenger av forventet salg, realrente, og andre faktorer